

ת"פ 51379/06/19 - מדינת ישראל נגד סלימאן עלי, ע.ע. סולמן בנייה ושיפוצים בע"מ

בית משפט השלום בנצרת

ת"פ 51379-06-19 מדינת ישראל נ' עלי ואח'

בפני כבוד סגן הנשיא, השופט נעמן אדריס
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. סלימאן עלי

2. ע.ע. סולמן בנייה ושיפוצים בע"מ

הנאשמים

נוכחים:

ב"כ המאשימה - עו"ד אלאא נעאמנה רבאח

ב"כ הנאשמים - עו"ד ג'וליאן חדאד

הנאשם 1 - בעצמו

גזר דין

רקע

1. הנאשמים שבפני הם חברה לעבודות בניה ושיפוצים ("החברה") ומנהלה הפעיל ("הנאשם"), אשר הודו במסגרת הסדר טיעון בעובדותיו של כתב אישום שעניינו עבירות לפי חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 וכמפורט:

הנאשמים הודו כי בתקופה שבין נובמבר 2010 ופברואר 2012 הגישו לרשויות המע"מ 8 דו"חות תקופתיים כוזבים, במסגרתם קיזזו מס תשומות שלא כדין בגובה 245,000 שקלים. זאת עשו במטרה להתחמק או להשתמט מתשלומי מס.

בהתאם הורשעו בביצוע 8 עבירות של מסירת ידיעה כוזבת לפי ס' 117(ב)(1) לחוק; ניכוי מס תשומות שלא כדין לפי ס' 117(ב)(5); ניהול פנקסי חשבונות כוזבים לפי ס' 117(ב)(6) לחוק; ומרמה לפי ס' 117(ב)(8) לחוק.

2. במסגרת הסדר הטיעון הגיעו הצדדים להסכמה כי המאשימה תגביל את טיעוניה לעונש ל-10 חודשי מאסר בפועל לנאשם ועונשים נלווים, וההגנה תטען לעונש כראות עיניה.

3. בנוסף, ומבלי שהדבר יחייב את בית המשפט לעניין העונש הסופי שיוטל, נשלח הנאשם לממונה על עבודות השירות, ונמצא כי הוא כשיר לרצות עונשו בדרך זו.

טיעוני הצדדים

4. בפתח הטיעונים לעונש עמדה ב"כ המאשימה על החומרה המאפיינת את עבירות המס המטריאליות ואת פגיעתן בערכי השוויון בנטל המס ובקופה הציבורית, באופן המשפיע על כלל האזרחים ומטיל עליהם נטל כבד. לחומרה ציינה את התקופה הארוכה מהלכה בוצעו העבירות ואת היקפן הכספי הלא מבוטל (חוב בגובה 245,000 שקלים), כמו גם את התכנון והתחכום שאפיינו את ביצוען.

משום הצורך בהרתעה מפני ביצוע עבירות שהפכו מכת מדינה ואשר הוגדרו בפסיקה כ"אבי אבות הטומאה", ביקשה לקבוע מתחם ענישה הכולל מאסר בפועל (6-18 חודשים), מאסר מותנה (7-12 חודשים) וקנס כספי ששיעורו בין 5-10% לגופו של עניין ביקשה להטיל על הנאשם ענישה מהרף האמצעי של המתחם - 10 חודשי מאסר בפועל - בשים לב לאי הסרת המחדלים וחומרת העבירות מחד, ותוך התחשבות בהסדר שהושג ובזמן שיפוטי שנחסך מאידך. עוד ביקשה להטיל על הנאשם מאסר מותנה בן 12 חודשים וקנס בשיעור ניכר, על מנת למקסם את אינטרס ההרתעה ולהבהיר ברחל בתך הקטנה כי עבירות המס אינן משתלמות גם מהפן הכספי.

5. מנגד טען הסנגור כי מכלול הנסיבות במקרה שבנדון מצדיק סטייה ממתחמי העונש הנוהגים והסתפקות בענישה צופה פני עתיד, תוך מתן בכורה לשיקולי השיקום ומתן הזדמנות לנאשם להשתלב חזרה בשוק העבודה. תחילה הפנה לשיהוי הניכר שליווה את התיק מתחילתו, כאשר החקירה בו הסתיימה בשנת 2014 ואילו כתב האישום הוגש חמש שנים מאוחר יותר. בהקשר זה ביקש לדחות כל טענה של המאשימה לפיה החקירה הסתיימה רק בשנת 2018, לאחר שחומר הראיות אינו תומך בטענה זו בלשון המעטה.

עוד הוסיף הסנגור כי שליחתו של הנאשם למאסר מוחשי עשר שנים לאחר ביצוע העבירות אינו מידתי ואינו ראוי, מה עוד שבשנים שחלפו לא שב לבצע כל עבירה נוספת, באופן שהופך את הענישה ללא רלוונטית. לגופן של עבירות הוסיף כי אין מדובר בהיקפים כספיים גבוהים, וכי ענישה כפי שמבקשת המאשימה להשית, מוטלת כשמדובר בהיקפים של מיליונים (בשונה מענייננו). לבסוף ביקש להביא בחשבון את הנסיבות האישיות של הנאשם, היותו אב לארבעה קטינים המצוי במצוקה כלכלית קשה, אשר לא עבד במהלך הקורונה ולא היה זכאי לחל"ת בשל עברו התעסוקתי (עבודות מזדמנות), עד שנאלץ לפתוח בהליכי חדלות פירעון. בנוסף ביקש לזכור כי עברו של הנאשם נקי, וכאמור לא שב להסתבך בפלילים בכל השנים שחלפו מאז ביצוע העבירות. נוכח כל אלה טען כי אין למצות עמו את הדין וביקש להסתפק בענישה שאינה מוחשית.

דין

6. כמצוות סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977, בבואנו לקבוע את מתחם הענישה ההולם יש להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

ככל שהדבר נוגע להסדרי טיעון שהינם "הסדרי טווח", נקבע כי ראוי לו לבית המשפט כי יקבע תחילה את מתחם העונש ההולם; לאחר מכן יוודא כי הטווח המוסכם אינו חורג באופן בלתי סביר ממתחם הענישה שנקבע (ובהתאם לאמות המידה שנקבעו בעניינם של הסדרי טיעון בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(1), 577, 2002); ולבסוף יגזור את הדין בהתאם למכלול השיקולים הרלוונטיים לעניין, שאינם מוגבלים רק לאלה המנויים בתיקון 113 (עפ"ג (מחוז-ירושלים) 30554-11-13 זקן נ' מדינת ישראל מיום 5/2/14 וראו גם ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל מיום 4/12/13). וראו הדברים שנאמרו לאחרונה בת"פ (שלום-תל אביב) 56828-04-19 מדינת ישראל נ' קיס מיום 29/4/21:

"בע"פ 1901/19 שמעון אסולין נ' מדינת ישראל (31.5.2020) נקבע כי בית המשפט רשאי לקבוע מתחם ענישה גם מקום בו הגיעו הצדדים להסדר טיעון, ובכלל זאת להסדר טיעון הכולל טווח ענישה, וראוי שכך יעשה. יחד עם זאת, בקביעת המתחם נדרשת זהירות, אין המדובר בקביעת מתחם ענישה במובן הפורמלי של תיקון 113 לחוק העונשין, וקביעת המתחם בנסיבות אלה נועדה לשם "קבלת מידע והקשר לעונש שראוי לקבוע בהסדר טווח". על בית המשפט לקבוע את המתחם "בצורה רכה", בשים לב לקיומן של נסיבות מגוונות שיכולות להוביל להחלטת המדינה להגיע להסדר, כשהמשקל שיש ליתן לשיקולי תיקון 113 לחוק העונשין ולמתחם העונש ההולם במקרה נתון משתנה בהתאם לנסיבות הקונקרטיות שהביאו להסדר. לאור המפורט לעיל, עניינו של הנאשם ייבחן ועונשו יקבע גם בשים לב לשיקולי הענישה לפי תיקון 113 לחוק העונשין ולמתחם העונש ההולם, בשים לב להסדר הדיני אליו הגיעו הצדדים, והנסיבות כולן."

7. הנה כי כן, לחובת הנאשם עומדת פגיעתן של העבירות הכלכליות בערכים החברתיים המוגנים, לרבות ערך השוויון והנשיאה בנטל, אמון הציבור במערכת הכלכלית, יציבותו של המשק והשמירה על קופת המדינה (רע"פ 512/04 אבו עביד נ' מדינת ישראל, תק-על 2004(2), 209).

חומרה מיוחדת נודעת לעובדה כי מדובר בעבירות קלות לביצוע אך קשות לאיתור, המשבשות באופן מהותי את מערך הדיווח התקין ומערך גביית המס. עבירות כגון דא הפכו זה מכבר ל"מכת מדינה" ונקבע כי הענישה בגין צריכה להיות חמורה ומרתיעה (עפ"ג (מחוז-חיפה) 7373-03-09 מנשה נ' מדינת ישראל מיום 24/9/09).

8. בחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות מלמדת כי עניין לנו בעבירות מן המדרג הגבוה (עבירות מסוג פשע), אשר בוצעו במשך חודשים ארוכים, מהלכם מסרו הנאשמים דיווחים כוזבים לרשויות המס, וקיצו מתוכם מס תשומות שלא כדין. התנהלות זו אופיינה בתכנון מוקדם וביצוע אקטיבי, תוך גרימת נזק כלכלי לקופת המדינה בגובה מאות אלפי שקלים (245,000 ₪).

9. עיון במדיניות הענישה הנוהגת מעלה כי בעבירות דומות ובהיקפים כספיים דומים **כוללת הענישה מאסר מוחשי, ונעה החל מעבודות שירות ועד לתקופות מאסר ממושכות יותר (מ-6 ועד 18 חודשי מאסר בפועל).** וראו למשל:

ברע"פ 1929/18 **אריאלי נ' מדינת ישראל** מיום 26/4/18 נקבע מתחם ענישה הנע בין 9 ו-18 חודשי מאסר בפועל, בגין ניכוי מס תשומות שלא כדין ועבירות נלוות נוספות, בסך של כ-280,000 ₪. עונשו של הנאשם הוחמר במסגרת הערעור ל-10 חודשי מאסר בפועל, בשים לב לתקופת הביצוע הארוכה (3 שנים) ולריבוי העבירות.

ברע"פ 5938/18 **אסרף נ' מדינת ישראל** מיום 16/8/18 נקבע מתחם הנע בין 6 ל-18 חודשי מאסר בפועל, בגין ניכוי מס תשומות שלא כדין, בחלק מהמקרים על סמך חשבוניות כוזבות, במטרה להתחמק מתשלום מס בסך 350,000 ₪ בקירוב. על הנאשם הוטלו 12 חודשי מאסר בפועל, בשים לב לאי הסרת המחדלים.

ברע"פ 1238/19 **אחדות נ' מדינת ישראל** מיום 27/2/19 נקבע מתחם ענישה בין 5 ו-14 חודשי מאסר בפועל, ביחס לעבירות של ניכוי מס תשומות ללא מסמך כדין, הוצאת חשבוניות כוזבות וזיוף פנקס, שסכום המס הנובע מהם הוא 317,000 ₪. על הנאשם הוטלו 5 חודשי מאסר בפועל נוכח הסרה חלקית של המחדלים.

ברע"פ 4584/15 **משארה נ' מדינת ישראל** מיום 6/7/15 אושר עונש של שני חודשי עבודות שירות שהוטל על נאשם שביצע עבירות לפי ס' 117(ב), שהובילו לנזק מצטבר בסך של כ-270,000 ₪.

בעפ"ג (מחוזי-מרכז) 27727-02-14 **בטחון הדדי בע"מ נ' מדינת ישראל** מיום 13/4/14 אושר עונש בן 7 חודשים בפועל שהוטל בגין עבירות לפי סעיף 117(ב) תוך שימוש בחשבוניות פיקטיביות, כאשר סכום המס הגלום בהן הגיע לכ-251,000 ₪.

בת"פ 42644-07-15 **מדינת ישראל נ' א.ס. שיקום מבנים בע"מ** מיום 8/1/18 נקבע מתחם ענישה הנע בין 6 ל-18 חודשי מאסר בפועל, בגין ניכוי מס תשומות שלא כדין בהיקף של כ-360,000 ₪. על הנאשם הוטלו 6 חודשי עבודות שירות, בהתחשב באי הסרת המחדלים מחד, ובפגמים שנפלו בהתנהגות המאשימה מאידך (שיהוי, הגשת שני כתבי אישום נפרדים ביחס לעבירות מע"מ ומס הכנסה למרות חפיפה ביניהם).

בת"פ (שלום-תל אביב) 7825-03-16 **מדינת ישראל נ' אלקובי** מיום 17/7/17 הוטלו - במסגרת הסדר טיעון - 6 חודשי עבודות שירות בגין ביצוע עבירות לפי סעיף 117(ב), שגרמו נזק בהיקף של כ-130,000 ₪.

בת"פ (שלום-פתח תקווה) 48846-03-14 **מדינת ישראל נ' דרארגה** מיום 10/4/16 נקבע מתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר בפועל ועד 18 חודשים, בגין עבירות לפי ס' 117(ב) שגרמו נזק כולל בגובה של כ-440,000 ₪. פורסמו במאגרים.

10. במקרה שבנדון נערך כאמור הסדר טיעון, הכולל טווח ענישה מוסכם שהרף העליון שלו 10 חודשי מאסר בפועל והרף התחתון שלו אינו כולל מאסר כלל.

לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים, **בחנתי את הטווח המוסכם אל מול מתחם העונש ההולם** והבאתי בחשבון גם את האינטרסים שאינם כלולים בתיקון 113 - עידוד עריכת וקבלת הסדרי טיעון; השיקולים שעמדו בבסיס ההסדר;

והציפיה של הנאשמים כי ההסדר יכובד - הגעתי למסקנה כי הענישה אותה מבקשת המאשימה אינה חורגת מהענישה הראויה. בהתאם, ובשים לב גם לאינטרסים הקשורים בכיבודם של הסדרי טיעון, אני מוצא את ההסדר סביר ורואה לכבדו.

11. לצורך קביעת העונש בגדרי טווח הענישה המוסכם יש לבחון את **הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות** ובכלל זה הנסיבות האישיות, נסיבות הקשורות בשיקום, ויתר הנסיבות הרלוונטיות.

הנאשם בן 40, נשוי ואב לארבעה.

אין לחובתו הרשעות קודמות, ולא נפתחו כנגדו תיקים נוספים במהלך השנים שחלפו מאז ביצוע העבירות (קרוב לעשור). המתואר מלמד כי פחתה עד מאוד המסוכנות להישנות העבירות וכי אין מדובר בשור מועד.

עם זאת, וחרף הזמן הרב שחלף, נותרו המחדלים על כנם. היות שהסרת המחדלים היא "הביטוי האולטימטיבי ללקיחת אחריות והכרה בחטא" (עפ"ג (מחוזי-תל אביב) 47301-01-14 **מדינת ישראל נ' פ.מ.מ בע"מ** מיום 16/6/14), וביתר שאת לאחר שנכללה בתיקון 113 לחוק העונשין, הרי שאי הסרתם אינה יכולה להיזקק אלא לחובתו של הנאשם.

12. כאן המקום להעיר מספר מילים אודות טענות השיהוי שחזרו ועלו בטיעוני ההגנה, ומשקלן במקרה שבנדון.

תחילה יש להזכיר כי תיקי מס מטריאליים הינם תיקים מורכבים המחזיקים חומר גולמי רב ומעורבים בהם גורמים רבים. אין מחלוקת כי החקירה בתיקים אלו ארוכה ומורכבת, וכוללת פעולות חקירה רבות וממושכות. לגופו של עניין, וכפי שהדבר נלמד מנתונים שמסרה המאשימה במסגרת בקשת ההגנה לביטול כתב האישום (בקשה אשר לא נדונה בסופו של יום עקב ההודעה על הסדר טיעון), פעולות החקירה בתיק זה נמשכו עד דצמבר 2014, לאחריו נערכה השלמת חקירה בשנת 2018, ואילו כתב האישום הוגש ב-2019. עוד נטען כי הנאשם לא שיתף פעולה עם חוקריו - מה שהוביל עוד להתארכותה של החקירה - וכי מכל מקום אין מדובר בשיהוי בלתי סביר בנסיבות. אוסיף ואומר כי בכל מקרה, וגם אם לא תילקח בחשבון השלמת החקירה משנת 2018, הרי שכתב האישום בחלוף פחות מחמש שנים מסיום חלק הארי של החקירה (דצמבר 2014), שהם מחצית מתקופת ההתיישנות הקבועה בצד העבירות שבנדון.

אני סבור איפוא כי רשויות החקירה פעלו באופן סביר, וכי חלוף הזמן אינו מהווה שיקול בענייננו להקלה ניכרת בעונש. לא רק זאת אלא שקבלת הטענה במקרה זה תעמוד לנאשם לרועץ, בהיבט של אי הסרת המחדלים, ויפים הדברים שנאמרו בהקשר זה ברע"פ 674/13 **ליטווק נ' מדינת ישראל** מיום 28/1/13:

"זאת ועוד: אפילו אם אקבל, חלקית, את טענות המבקש לשיהוי בעניינו, הרי שקיים יחס הפוך בין סוגית אי-הסרת המחדל לבין סוגית השיהוי. שהרי, בשל התמשכות ההליכים, לכאורה, היו למבקש אין-ספור הזדמנויות לנסות ולהסיר, ולו באופן חלקי, את המחדלים שבגינם הורשע. ואולם, חרף העובדה שחלפו 10-13 שנים ממועד ביצוע העבירות, לא השיב המבקש דבר לקופת המדינה. במילים אחרות, אף אם התמשכות ההליכים פועלת לטובת המבקש במישור האחד, היא פועלת לרעתו במישור האחר."

ויפים הדברים גם לענייננו.

13. לזכות הנאשמים יזקפו איפוא ההודאה והחיסכון בזמן שיפוטי יקר, וכן יובאו בחשבון נסיבותיו האישיות של הנאשם ומצבו הכלכלי, ככל שהדבר נוגע לשיעור הקנס שיוטל.

לבסוף נתתי דעתי **לשיקולי הרתעת היחיד והרבים**, בשים לב לשכיחות התופעה של ביצוע עבירות מס עד כדי הפיכתן לספורט לאומי.

סיכום והכרעה

14. בשקלול נסיבותיו של התיק שבפני, ולאחר שהבאתי בחשבון את חומרתן הטבועה של העבירות, את נסיבות ביצוען ואת אי הסרת המחדלים למרות הזמן הרב שחלף מחד, ומאידך את עברו הנקי של הנאשם - לפני התיק שבנדון ובזמן הרב שחלף מאז, בהיבט של צמצום הסיכון להישנות המעשים - מצאתי כי יש להטיל עליו ענישה שתרוצה בדרך של עבודות שירות, בצירוף מאסר מותנה ועונשים כספיים מרתיעים. האמור מתיישב אף עם הסדר הטיעון שהושג ועם שיקולי ההרתעה, האישיים והכלליים.

15. **אשר על כן, אני מטיל על הנאשמים את העונשים הבאים:**

על החברה (חברה לא פעילה): קנס בסך 5,000 ₪ אשר ישולם בתוך 30 יום מהיום.

על הנאשם:

א. **8 חודשי מאסר בפועל.**

המאסר ירוצה בעבודות שירות במשטרת כפר כנא, כמפורט בחוות דעת הממונה. הנאשם יתייצב לתחילת ביצוע עבודות השירות ביום 6/6/21 בשעה 08:00 ביחידת עבודות השירות של מפקדת מחוז צפון.

ב. **7 חודשי מאסר על תנאי לתקופה של שלוש שנים מהיום, והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור בתוך תקופה זו על כל עבירה מסוג פשע לפי חוק המע"מ ויורשע בגינה, בין בתקופת התנאי ובין לאחריה.**

ג. **4 חודשי מאסר על תנאי לתקופה של שלוש שנים מהיום, והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור בתוך תקופה זו על כל עבירה מסוג עוון לפי חוק המע"מ ויורשע בגינה, בין בתקופת התנאי ובין לאחריה.**

ד. **קנס בסך 25,000 ₪ או 6 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-25 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל ביום 1/9/21. אי תשלום אחד התשלומים במועדו יעמיד את יתרת הקנס לפירעון**

מיידי.

ה. הנאשם יתחייב להימנע מלעבור כל עבירה נשוא הרשעתו בפני למשך שלוש שנים החל מהיום והובהר לו כי אם יפר התחייבות זו יחויב לשלם 5,000 ₪.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בנצרת.

ניתן היום, י"ג סיוון תשפ"א, 24 מאי 2021, בהעדר הצדדים.

הנאשם: אני מבין את עונש ההתחייבות ואני מתחייב לא לעבור את העבירות שבהתחייבות ומבין שאם אעבור אותן במהלך שלוש שנים מהיום, אחויב בתשלום של 5,000 ₪.